

Raadsmemo

Datum	:	30 oktober 2024
Onderwerp	:	Antwoorden op raadvragen over gaswinning Friesland Follega Woudsend (FFW-veld)
Behandeld door	:	Team RO
Telefoon en e-mail	:	14 05 14 / info@defryskemarren.nl
Portefeuillehouder	:	de heer R.M. van Iddekinge
Zaaknummer	:	Z.805001
Doel memo	:	ter kennisneming

Toelichting

Tijdens het Petear van 21 oktober 2024 zijn door de FNP fractie vragen gesteld over in het verleden mogelijk aangelegde asbestcementleidingen in het gebied tussen Lemmer en Balk. Gevraagd is of dat klopt, of die leidingen nog in gebruik zijn en of dit kwaad kan als er gaswinning plaatsvindt. De fractie BP DFM heeft in het verlengde hiervan aangegeven of het mogelijk is hierbij ook de gasleiding vanuit de Straatweg richting Wijckel daarbij te betrekken.

Verder heeft Stichting Tegengas Tjeukemeer tijdens het Petear gevraagd naar verhaal van schade en dan met name met betrekking tot de infrastructurele en civieltechnische kunstwerken.

Asbestcementleiding (AC-leiding).

Naar aanleiding van de in het Petear gestelde vragen over de asbestcementleidingen, hebben we contact opgenomen met Vitens.

Het blijkt dat het in dit gebied gaat om een asbestcementleiding, die wordt gebruikt als waterleiding. Landelijk gezien is ongeveer 30% van de waterleidingen van asbestcement.

De asbestcementleiding bij Follega is in bedrijf, hetgeen volgens Vitens inhoudt dat hier grote hoeveelheden drinkwater doorheen stromen.

In het gebied ligt een combinatie van PE-(Polyethyleen), PVC- (Polyvinylchloride) en AC- (Asbestcement) – leidingen. Van deze materialen is asbestcement het meest kwetsbaar bij bodemzettingen. AC-leidingen verouderen en worden door Vitens vervangen op basis van storingen en impact. De bodemzetting en de impact op ondergrondse leidingen kan per locatie verschillen. Het hangt van diverse factoren af. De leidingen kunnen breken in de buis zelf of bij een verbinding. Voor het vervangen van de leiding is geen programma waarbij grotere gebieden worden vervangen. PVC leidingmateriaal is volgens Vitens minder zettingsgevoelig, maar ook hier kan door plaatselijke spanningen schade in het buismateriaal ontstaan in de koppelingen of in de buis zelf. De PE-leiding is het meest flexibel, maar kan bij overgangen op ander buismateriaal door zettingen uit de buis schieten.

Zettingen vinden voortdurend plaats zoals in de veenweidegebieden; het is volgens Vitens in ieder geval een punt van aandacht. Het is volgens Vitens lastig in te schatten hoeveel effect de gaswinning in Follega en Woudsend op het leidingnetwerk heeft, omdat Vitens niet weet hoeveel bodemdaling de gaswinning kan veroorzaken.

Het is niet uit te sluiten dat er door de gaswinning schade kan ontstaan aan kabels en leidingen. Omdat er in het gebied meer kabels en leidingen liggen van nutsbedrijven, zoals van de gemeente (riolering) en van derden, stellen we voor om de vast te stellen brief met zienswijzen aan te vullen

met opmerkingen over de mogelijke risico's voor kabels en leidingen in het gebied tussen Lemmer en Balk. En dan met name ook over de asbestcementleiding, zodat dit aspect in de onderzoeken die moeten worden uitgevoerd, een plek krijgt.

In de bijgevoegde concept brief hebben we hierover een aparte passage toegevoegd ('Risico's voor kabels en leidingen'). Als u met deze aanvulling in de concept brief akkoord kunt gaan, nemen we dit in de te verzenden zienwijzenbrief in die zin op.

Stichting Tegengas Tjeukemeer, vraag over schadebehandeling.

Bij het Petear van 21 oktober 2024 kwam een vraag van de Stichting Tegengas naar voren over de afhandeling van schades en dan met name als het gaat over infrastructuur en civieltechnische kunstwerken. WE hebben toegezegd dit schriftelijk te beantwoorden.

In schadeafhandelingen is voorzien door commissies en regelingen. Het gaat om de Commissie Mijnbouwschade en de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Friesland.

*Commissie Mijnbouwschade, het adres voor particulieren met (gebouw-)schades

Wanneer particulieren, in de praktijk eigenaren van een onroerend goed, vermoeden gebouwschade door gaswinning te hebben, dan kunnen zij een melding doen bij de onafhankelijke Commissie Mijnbouwschade. Dit is een landelijke commissie die in 2022 is ingesteld. De werkwijze van de commissie is zo ingericht dat de commissie in de praktijk de bewijslast van de schademelder overneemt. De schademelder wordt door de commissie op die manier ontzorgd.

De Commissie Mijnbouwschade geeft onafhankelijk haar oordeel en hanteert algemeen geaccepteerde normen en richtlijnen en gezaghebbende publicaties. De normen en waarden bevatten grenswaarden, als die worden overschreden is de invloed van mijnbouwschade niet uit te sluiten. In dat geval is het redelijkerwijs aannemelijk dat er een oorzakelijk verband is tussen de schade aan een gebouw en bodembeweging door mijnbouw, tenzij een andere oorzaak waarschijnlijker is.

De Commissie Mijnbouwschade behandelt ook meldingen van micro-ondernemers; dit zijn ondernemingen met minder dan 10 werknemers en een omzet lager dan 2 miljoen euro.

*Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Friesland, het adres voor herstel van openbare werken

Sinds 2006 bestaat de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Friesland, kortweg CBAF. Als het gaat om openbare werken, zoals infrastructuur en civieltechnische kunstwerken zoals kades, bruggen en gemalen, dan is deze commissie daarvoor het aangewezen adres. Aan de commissie ligt een overeenkomst ten grondslag tussen de provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân, de NAM en Vermilion.

Grotere ondernemingen, anders dan de eerder genoemde micro-ondernemingen, kunnen ook bij de CBAF terecht. Zoals ondernemingen in de natte recreatiesector die aanlegvoorzieningen hebben, die hersteld moeten worden. Claims die worden ingediend en toegekend, ontvangen niet altijd een 100% vergoeding. Dit kan er mee te maken hebben dat naast bodemdaling die gaswinning kan veroorzaken, er ook autonome bodemdaling optreedt (inklinking) die ook aanpassing of herstel nodig maken en voor een gemeente of waterschap tot een uitgave zou hebben geleid. Er wordt dan berekend welke bedrag voor rekening van Vermilion komt.

Er zijn meerdere gemeenten aangesloten bij de CBAF, naast Wetterskip Fryslân en provincie Fryslân. Dit zijn vooral gemeenten in het midden en noordoosten van de provincie omdat daar de meeste gasvelden zijn. Aansluiting van onze gemeente bij de CBAF is een mogelijkheid bij gaswinning om kosten voor aanpassing en herstel van openbare werken te claimen. We willen dit verder onderzoeken en de CBAF uitnodigen voor een toelichting op haar werk en wat zij voor inwoners en de gemeente kunnen doen. Over de mogelijkheid om aan te sluiten bij de CBAF willen we u op een later moment apart informeren.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken:

Aangepaste concept brief met zienswijzen (wijziging geel gearceerd), Z.805001